

6 יולי 2022

ז' תמוז תשפ"ב

הכרעת הדין בעניינו של [] – ת.ז. []

רקע:

1. בתאריך 18.4.2021 הוגשה קובלנה נגד הסטודנט [], ת.ז. [] (להלן: "הסטודנט"), ובתאריך 18.7.2021 הוגשה נגדו קובלנה מתוקנת, בה יוחסו לו המעשים הבאים:

אירוע ראשון

הסטודנט ניגש לבחינות מקוונת בקורס אלגברה מ' 104016, סמסטר חורף תשפ"א. בתאריך 10.2.2021 ניגש למועד א' ובתאריך 10.3.2021 ניגש למועד ב'. בבחינה במועד ב' הגיש הסטודנט פתרון בחינה בכתב יד שונה מכתב היד שהגיש במועד א' ומכתב היד המוכר שלו.

אירוע שני

הסטודנט ניגש לבחינות מקוונת בקורס חשבון דיפרנציאלי ואינטגרלי מ' 104018, סמסטר חורף תשפ"א. בתאריך 5.2.2021 ניגש למועד א' ובתאריך 5.3.2021 ניגש למועד ב'. בבחינה במועד ב' הגיש הסטודנט פתרון בחינה בכתב יד שונה מכתב היד שהגיש במועד א' ומכתב היד המוכר שלו.

2. בגין כל אחד מהאירועים, התביעה האשימה את הסטודנט, עפ"י תקנון המשמעת, בסעיפי האישום כלהלן:

א. 4.1.1 "עשה, בהונאה או בדרך בלתי כשרה אחרת, מעשה על מנת לשפר ציון בבחינה, בוחן, עבודה, פרויקט, השתלמות מעשית או כל מטלה לימודית אחרת, או על מנת להשיג יתרון אקדמי, עבורו או עבור סטודנט אחר".

ב. 4.1.4 "סייע בדרך אחרת לסטודנט אחר או הסתייע באחר בעת בחינה או בוחן או בביצוע מטלה לימודית אחרת, שבה נדרש הסטודנט לעבודה עצמאית".

ג. 4.1.5 "קשר קשר או השתתף בקשר לביצוע או לניסיון לביצוע כל אחת מן הפעולות הנזכרות בסעיף זה".

ד. 4.11 "עשה מעשה שיש בו משום מרמה, הונאה, זיוף או מסירת מידע כוזב בכל הנוגע, במישרין או בעקיפין, לחובות או זכויות כל סטודנט טכניון, שלו עצמו או של סטודנט אחר".

ה. 4.13 "התחזה, אגב שימוש במחשב או בכל דרך אחרת, לאיש טכניון אחר או יצר בפני איש הטכניון מצג לפיו הוא אדם אחר".

3. בתאריך 20.1.2022 התקיים הדיון המשמעותי בנוכחות הצדדים. הסטודנט יוצג ע"י עו"ד אראל גלבע, התביעה יוצגה ע"י עו"ד שחר הופמן.

4. בתום הדיון בית הדין ביקש מהצדדים להגיש סיכומים בכתב. התביעה הגישה את סיכומיה בתאריך 25.4.2022 וההגנה הגישה את סיכומיה בתאריך 8.5.2022.

דין:

5. התביעה טענה כי פתרונות מועדי ב' של הסטודנט בקורסים 104018 ו-104016 כתובים בכתב יד שונה מכתב היד המוכר שלו, באופן שמוכיח למעלה מכל ספק כי הפתרון לא נכתב ע"י הסטודנט אלא ע"י גורם אחר.
6. ההגנה טענה כי יש לזכות את הסטודנט מכל האישומים נגדו, וכי הוא כתב בעצמו את המבחנים השנויים במחלוקת. לטענת ההגנה השונות בכתבי היד בין מועדי א' למועדי ב' נובעת משינוי תרופתי, שהסטודנט לקח נוכח היותו בעל דיסלקציה, דיסגרפיה, דיסקלקוליה והפרעת קשב וריכוז (הוגש אבחון מת"ל).

א. שינוי תרופתי בין המועדים

7. ההגנה טענה (סעיף 2.1 לסיכומי ההגנה, ההדגשות אינן במקור), כי "...הוכח שהתרופות שקיבל [הוחלפו תדירות, אף שאת שינויים בסוגי התרופות ובמינון לא זכר []], אולם הוכח בוודאות מעבר לכל ספק כי [] החליף טיפול תרופתי בין הבחינה הראשונה לבחינה השנייה וחיזוק לכך היה בעדותו של אביו של [], פרופ' [], רופא במקצועו. החלפת התרופות, כמוכח ממכתבו של ד"ר רפפורט... גרמה לשינויים בכתב ידו של []. ... בכך הוכח חד-משמעית כי כתב ידו של [] השתנה עקב השינויים בטיפולים הרפואיים שקיבל".
- גם בסעיף 9 לסיכומי ההגנה נכתב, כי "הוכח חד-משמעית כי הטיפול התרופתי שקיבל [] שונה בין הבחינות".

8. נראה שקביעתה של ההגנה כי "הוכח חד-משמעית כי הטיפול התרופתי שקיבל [] שונה בין הבחינות" נסמכת על 3 אדנים: עדותו של הסטודנט, עדותו של פרופ' [] (להלן: "האב"), ומכתבו של ד"ר רפפורט. אלא שלעמדתנו עניין זה לא הוכח כלל וכלל. להלן נסקור את שלושת האדנים האמורים.

9. עדות הסטודנט (כל ההדגשות אינן במקור):

- עמ' 35, החל משורה 9:

עו"ד אראל גלבוע: אתה בטיפול תרופתי?

[]: אני כרגע בטיפול תרופתי שלא צלח במהלך הרבה מבחנים, מועד א' ומועד ב' גם כן עשיתי

כמה וכמה שינויים, ביניהם ארבעה או חמישה סוגים שונים של תרופות.

עו"ד אראל גלבוע: איזה תרופות?

[]: זוכר ריטלין, זוכר פורטליון, לא זוכר את כל שמות התרופות. באופן כללי, חלק מהתרופות גרמו

לי לתגובות נוראיות כמו חוסר תקשורת לחלוטין, לא נתנו לי לישון בשום צורה, לתפקד, לאכול בשום צורה.

מן הסתם זה תהליך ארוך להתאמת תרופה.

...

עו"ד ליאורה ארזי: אמרת שבין מועד א' למועד [ב'] התחלת טיפול תרופתי? (ש' 22)

[]: כן.

עו"ד ליאורה ארזי: לפני זה לא היית בטיפול תרופתי?

[]: היית בטיפול תרופתי לפני הצבא, לפני כמה שנים טובות.

מישהי: למה התחלת את הטיפול?

[_____]: קודם כל בגלל שראיתי שתחת לחץ לא הסתדרתי כל כך טוב במבחנים. גם במבחן מועד א' בחדו"א לא כתבתי כמעט כלום, כתבתי איזה עמוד אחד או שניים ולא יותר כי לא הצלחתי לענות. רוב המבחן לא עניתי, אחת הסיבות שפרופ' איתן נראה לי קראו לו, אמר שיש פער עצום בין הנקודות, אותו דבר קרה לי בחדו"א 2. כשאני לא יודע לענות על השאלה, אני לא אחרטט אותה וארשום סתם שטויות שאני לא מבין. אני עונה על משהו שאני יודע, לא ידעתי את רוב המבחן, רוב המבחן המעשי הגשתי ריק גם במועד א' של חדו"א 1 וגם מועד א' של חדו"א 2 וזה הפער העצום בין המועדים.

...

עו"ד ליאורה ארזי: לכן החלטת להתחיל טיפול תרופתי? (עמ' 36, ש' 25)

[_____]: לכן אמרתי לעצמי שאני אנסה טיפול תרופתי, הלכתי ליעוץ, הלכתי לזה, הלכתי לרופא המטפל שטיפל בי-

עו"ד ליאורה ארזי: והיום אתה בטיפול תרופתי?

[_____]: כרגע אני לא, לוקח את זה רק כשאני לומד.

עו"ד ליאורה ארזי: אבל כן התייצבת על תרופה שעוזרת לך?

[_____]: כרגע יש לי כמה ניסיונות, אחד נראה שזה זה. אני לא יכול לבחון אותה כל עוד אני לא במהלך לימודים. השימוש האמיתי שלה זה לימודים, זה ריכוז של שעות על גבי שעות.

• עמ' 51 החל מש' 3:

עו"ד שחר הופמן: הטענה היא שבמועדי ב יש לך כתב יד שונה ממועדי א. אני רוצה להבין את מה שטענת בעדות שלך לשאלות של עורך דין גלבווע, ההבדל בכתב היד זה בגלל שהתחלתי לקחת תרופות?
[_____]: לא.

עו"ד שחר הופמן: אז למה ההבדל בכתב היד?

[_____]: ההבדל בכתב היד גם כן בגלל התרופות, נתחיל בזה וגם השליטה בחומר, אתה יותר רגוע [הפרעות בסאונד], אתה כותב יותר ברור ויותר מסודר, זה הרבה מאוד וריאציות שונות [...].

• עמ' 52 החל מש' 17:

עו"ד שחר הופמן: במבחנים הנוספים שעשית לא לקחת כדורים?
[_____]: לא.

עו"ד שחר הופמן: למה לא?

[_____]: כי הם השפיעו עליי רע, הם הפכו אותי למצב של זומבי.

• עמ' 61, החל מש' 5:

עו"ד אראל גלבווע: שתי שאלות בלבד. **תתאר לבית הדין את מצבך הרפואי מבחינת טיפול תרופתי בין מועד א' למועד ב'.**

[_____]: **סוגים שונים של תרופות**, במועד א' הייתי תחת תרופה שנראה לי נקראת אטנט, לא סגור על השמות שלהם.

עו"ד אראל גלבווע: לא חשוב השמות, המצב שלך.

[]: במצב הראשון במועד ב' הייתי מאוד מרוכז בקושי יכולתי לתקשר עם אנשים היה לי מאוד קשה מבחינה תקשורתית והייתי מאוד מרוכז במה שאני עושה. במועד א' הייתי לא מוכן למבחן באופן כללי הלכתי [...] איך הבחינה נראית.

עו"ד אראל גלבווע: זאת אומרת האטנט היה במועד ב'?

[]: לא סגור על איזו תרופה זו הייתה.

עו"ד אראל גלבווע: במועד ב' כשהיית מרוכז זה היה האטנט?

[]: כן.

10. **סיכומו של דבר**, בתחילה (עמ' 35) [] אומר שבין מועד א' למועד ב' עשה כמה שינויים תרופתיים. לאחר מכן (אותו עמוד) אומר שבין מועד א' למועד ב' התחיל טיפול תרופתי. לבסוף (עמ' 61) אומר שההבדל בין מועד א' ל-ב' היה סוגים שונים של תרופות.

11. **עדות האב:**

• עמ' 97, ש' 6, עו"ד גלבווע שואל: "מאיזה ובאיזה רצף [] מקבל טיפול תרופתי וכיצד הטיפול הזה, האם זה אותן תרופות וכיצד זה משפיע?"

האב עונה (ש' 9-13): "**כל מה שאני אומר מתועד וכל מה שאני אומר יש לו גיבוי במערכות של קופת חולים.** בנוסף, [] עד היום טופל בלמעלה מ-10 תרופות שונות, נגזרות של ריטלין, תרופות הרגעה, תרופות משפרות ריכוז במינונים שונים ובהרכבים שונים עם שילוב של תרופות אחרות".

• עמ' 98, ש' 5-9: "התרופות משפיעות על ידי הכנסה לבלבול, מצב שהוא קרוי זומבי, מצב של דיכאון, מצב של חוסר ריכוז, כל תרופה ותופעות הלוואי שלה. הילד הזה הרבה מאוד פעמים נכנס לדיכאונות בעקבות מינונים שונים של תרופות. ניסינו עליו עשרות מינונים. הילד הזה נכנס לחרדות, הילד הזה מאבד ריכוז, מתיימש כל פעם בניסיון תרופה אחרת עד כדי כך שאומר לי שלא רוצה לקחת את התרופות, אבל בלי התרופות הילד הזה לא יסתדר כל החיים... מוטוריקה מבחינתו כשהוא מקבל מינון לא נכון, הוא לא מסוגל להפעיל את הידיים, הוא לא מסוגל לכתוב, הוא לא מסוגל לבצע פעולות בבית שאני מלמד אותו, זו ההפרעה שיש לילד הזה. אני מלווה אותו כל חייו ואני יכול להעיד יותר טוב מאלף נירולוגים מה זה עושה לו ואיך הוא מתנהג".

• עמ' 98, החל מש' 22:

פרופ' []: ... כשהתחיל טכניון, אמרתי לו שחוזרים לקטע של לימודים, אתה תאבד את הפיקוס [צ.ל. הפוקוס] בוא נתחיל. ד"ר בועז רפפורט מלווה את [] 14 שנה מחייו. הוא התחיל איתו מינונים, אמר שיש נגזרות חדשות של ריטלין, בוא ננסה. **שבוע ימים ניסיון של טיפול**, הילד נכנס לדיכאונות, אני מרים טלפון לבועז רפפורט הוא אומר-

עו"ד ליאורה ארזי: מתי התחלתם?

פרופ' []: **התחלנו כשהוא התחיל ללמוד**

עו"ד ליאורה ארזי: בתחילת הסמסטר?

פרופ' []: לא, בסמסטר הראשון עשינו ניסיון ראשוני. הוא אמר לי אני לא מסוגל, הפסקנו ואז הוא

עשה בסמסטר השני את הטיפול. בתוך חודשיים, הילד החליף 4-5 תרופות

[_____] **[שופט סטודנט]:** מתי הפסקתם בסמסטר הראשון?

פרופ' [_____]: בהתחלה, ממש בהתחלה. ובסמסטר השני בתוך חודשיים יש לי את הכל מתועד, כל מה שאני אומרת [צ.ל. אומר] 4-5 תרופות

[_____] **[שופט סטודנט]:** הבן שלך העיד שהוא הפסיק במועד א' ובמועד ב' הוא חזר לקחת את

התרופות

פרופ' [_____]: בסדר גמור, זה עדיין סמסטר שני

עו"ד שחר הופמן: זה לא מה שאתה אמרת, פרופ' [_____]

[_____] **[שופט סטודנט]:** זה שונה לגמרי מה שאמרת

...

עו"ד ליאורה ארזי: אני חושבת שצריך להבהיר את הנקודה הזו, אתה רוצה להסביר מתי הוא התחיל ומתי הוא הפסיק?

פרופ' [_____]: אני יודע מתי נתתי לו את התרופות.

עו"ד ליאורה ארזי: מתי?

פרופ' [_____]: נתתי לו את התרופות בתחילת סמסטר ראשון, לתקופה קצרה הוא לא היה מסוגל

להסתדר עם זה ואז סמסטר שני. אני יודע שהוא הפסיק על דעת עצמו, במהלך התקופה, לא הצליח וחזר

עוד פעם. במהלך התקופה הזו, בעיקר של הסמסטר השני, הכל מתועד דרך אגב רישומית, אני יכול להביא

את כל הניירת מקופת חולים, הוא החליף בתקופה קצרה של חודשיים חמש תרופות ב-8 מינונים שונים

עו"ד ליאורה ארזי: בסמסטר השני?

פרופ' [_____]: כן

עו"ד ליאורה ארזי: אוקיי, אז אתה חוזר על הדברים שאמרת

12. סיכומו של דבר, האב העיד כי בסמסטר הראשון (חורף) נעשה ניסיון ראשוני, הופסק הטיפול ממש בהתחלה, ובסמסטר השני (אביב) נעשה הטיפול התרופתי, ובו הוחלפו מספר תרופות. לאחר מכן חוזר שוב: "נתתי לו את התרופות בתחילת סמסטר ראשון, לתקופה קצרה הוא לא היה מסוגל להסתדר עם זה ואז סמסטר שני".

13. אם כן, עדות האב אינה תואמת את עדות הסטודנט. האב מציין מספר פעמים כי הכל מתועד והוא יכול להביא את כל הניירת מקופת חולים.

14. מכתבו של ד"ר רפפורט: ההגנה מבקשת להישען על מכתבו של ד"ר רפפורט כדי להוכיח שהשינוי בכתב ידו של הסטודנט, בין מועדי א' למועדי ב', נבע מחילופי תרופות. אלא שהמכתב לא מכיל כל אמירה כזו, ולו ברמז. ההתייחסות היחידה במכתב לשינוי תרופתי, לכאורה, אצל הסטודנט היא כדלקמן: "**במהלך השנים נעשו ניסיונות לאזנו תרופתית עם תרופות סטימוולנטיות (כמו ריטלין), כולל במהלך 2021**". ד"ר רפפורט לא כותב כי בתאריכים של מועדי א' הסטודנט לקח תרופה X ובתאריכים של מועדי ב' הסטודנט לקח תרופה Y. הוא גם לא כותב שתרופה X אותה לקח במועדי א' לא התאימה לו ותרופה Y אותה לקח במועדי ב' כן התאימה לו. המכתב של ד"ר רפפורט לא רלוונטי כלל לבחינת המקרה. הוא לא מציין אילו

תרופות הסטודנט לקח, באילו תאריכים, מתי היתה התאמה תרופתית ומתי לא היתה התאמה. האם מהאמירה שבמהלך 2021 נעשו ניסיונות לאזן תרופתית את [], ניתן להסיק כי במועד א' [] לקח תרופה X ובמועד ב' הוא לקח תרופה Y? וודאי שלא. האם משפט זה מוכיח מעבר לכל ספק סביר כי [] החליף טיפול תרופתי בין הבחינה הראשונה לשנייה? וודאי שלא. ייתכן שכל חודש במהלך 2021 [] קיבל תרופה אחרת או אותה תרופה במינון אחר, ייתכן שקיבל חצי שנה כך וחצי שנה אחרת, ייתכן שקיבל 3 חודשים כך ולאחר מכן אחרת. מדוע ד"ר רפפורט שמטפל שנים כה רבות ב [] לא פירט ברחל בתך הקטנה את התאריכים והמועדים בהם נתן ל [] טיפול תרופתי כזה או אחר, מתי הוחלפה התרופה או המינון, מתי הופסקה, מתי היתה התאמה ומתי לא? האם הוא לא ידע מה מונח על הכף עבור []? מדוע לא נתן עדות סדורה ומפורשת? מדוע המכתב שלו כה כללי ומעורפל?

15. עוד כותב ד"ר רפפורט: " **בהכירי גם באופן אישי את []**, **אם היתה שונות בכתב היד יש לזקוף אותה לתנודות הנירולוגיות ולא למשהו אחר**". באילו תנודות נירולוגיות מדובר? תנודות כתוצאה מהשינוי התרופתי שעליו ד"ר רפפורט בחר שלא לפרט? האם ד"ר רפפורט בחן את כתבי היד של []? האם הוא מכיר את כתב היד של []? האם נתקל הלכה למעשה בשינויים בכתב ידו של [] לאורך השנים כתוצאה משינוי בטיפול התרופתי? מדוע הוא מסתפק באמירות כלליות (כגון "מניסיוני רב השנים נושא כתב היד מאוד מושפע מהפרעת הקשב ובעיקר מושפע מהטיפול התרופתי, עד כדי מצבים שנראה כאילו אדם אחר כתב את הדברים") ולא מעיד בצורה מפורשת על היכרותו עם כתב היד של []?

16. מובן שלכל השאלות הללו אין בידינו תשובה, שכן ההגנה לא הביאה את ד"ר רפפורט לעדות. ב"כ ההגנה אמר בדיון (עמ' 93 לפרוטוקול, ש' 18-20): "ד"ר בועז רפפורט, רופא להפרעות קשב וריכוז בילדים ומבוגרים, הוא הבטיח שיגיע. לצערי, הוא הודיע לי לפני כמה ימים שהוא לא יכול להגיע להעיד, הוא מוכן לדבר בטלפון אם זה מקובל עליכם". מדוע עורך הדין גלבוע לא פנה למזכירות בית הדין ברגע שד"ר רפפורט הודיע לו כי אינו יכול להגיע וביקש להעיד אותו בזום? מדוע לא טרח לגבות ממנו תצהיר מפורט בנוגע לטיפול התרופתי של [] בזמנים הרלוונטיים?

17. ההגנה לא הוכיחה כי [] החליף טיפול תרופתי בין מועדי א' למועדי ב'. נמסרו גרסאות סותרות, הן ע"י הסטודנט והן ע"י האב, שלא גובו בכל מסמך רפואי. על אף שלטענת עד ההגנה, ניתן היה בקלות להמציא לבית הדין מסמכים רפואיים המעידים אילו תרופות נרשמו ל [] ומתי – ההגנה לא המציאה לבית הדין אפילו מרשם בודד. לא הובאה בפני בית הדין שום ראיה כי [] לקח טיפול תרופתי מסוים, במועד מסוים. וודאי לא כי הטיפול שונה בין מועד מסוים למועד אחר.

18. אשר על כן, אין באפשרותנו לקבל את טיעון ההגנה כי "כתב ידו של [] **השתנה עקב השינויים בטיפולים הרפואיים שקיבל**", שכן כאמור, לא הוכח שהיה טיפול רפואי, וודאי לא שהוא השתנה. זאת, על אף שלטענת ההגנה היה ניתן להמציא בקלות ראיות לכך.

ב. סרטי הבחינות

19. ראשית יובהר לעניין זה, כי בית הדין צפה בשני סרטי הבחינה במלואם.

20. ההגנה טענה, כי מסרטי ההקלטה של הבחינות "עולה בבירור שינוי בהתנהגותו של [] , **אם בבחינה ביום 10.2.21 (להלן: "הבחינה הראשונה")** היו תנועותיו של [] תזזיתיות והוא יצא ארבע פעמים לשירותים, הרי שבבחינה ביום **10.3.21 (להלן: "הבחינה השנייה")** הוא ישב מרוכז, לא מש מכיסאו והיה עסוק כל העת ברציפות בפתרון הבחינה. ההסבר לכך פשוט...: השינוי בתרופות שקיבל []" (סעיף 2.1 לסיכומי ההגנה, ההדגשות אינן במקור).

בסעיף 8 נכתב, כי "...הבחינה השנייה נערכה כאשר הטיפול התרופתי השפיע מהותית על [] , ולכן נעלמה התזזיתיות שבלטה מאד בבחינה הראשונה".

בסעיף 9 נכתב: "את תוצאות השינוי הן בתרופה והן במינון ניתן לראות היטב בשינויים שחלו בו בין שתי הבחינות, ונזכיר שבבחינה הראשונה הוא היה תזזיתי והרבה לצאת לשירותים ובבחינה השנייה ישב מאד מרוכז ומפוקס ונעלמה התזזיתיות וכמובן שבבחינה השנייה הוא כלל לא יצא לשירותים" (בשולי הדברים יוער כי אבחנה זו אינה מדויקת שכן הסטודנט יצא לשירותים בהקלטה זו בשעה 09:38).

ולבסוף, בסעיף 10.7 נכתב: "אכן שני אנשים שונים כתבו את הבחינות, את הראשונה כתב [] , תזזיתי, חסר מנוחה שהרבה לצאת לשירותים, את הבחינה השנייה כתב [] , מאד ממוקד שהתרכז בבחינה ולא מש ממקומו עד שסיים לפתור את התחנה [הטעות במקור] ולהעתיקה לנקי".

21. כל הטיעונים הללו, מקורם **בטעות עובדתית** של ההגנה: שני הסרטים בהם צפתה ההגנה – שתי הבחינות, בהן צפה גם בית הדין, אותם סרטים שהוגשו כראיות מטעם התביעה – הם הקלטות שתי הבחינות במועדי ב', אותן בחינות בהן כתב היד שנוי במחלוקת. בחינה אחת מיום 5.3.2021 ובחינה אחת מיום 10.3.2021. ההגנה לא צפתה מעולם בבחינה מועד א' מתאריך 10.2.2021, שכן סרטי הבחינה במועדי א' כלל לא הוגשו כראיה. על כן, ההגנה לא יכלה לאבחן כל שינוי התנהגותי בין הבחינה הראשונה (מועד א') לשנייה (מועד ב'), שכן היא מעולם לא צפתה בסרט הבחינה הראשונה (מועד א'). כל האבחנות-לכאורה של ההגנה, בהתנהגותו של הסטודנט, הן אבחנות בין מועד ב' מיום 5.3.2021 בקורס חדו"א, למועד ב' מיום 10.3.2021 בקורס אלגברה. אם כך, אילו אכן קיים הבדל בהתנהגותו של הסטודנט בין שני הסרטים, כפי שטענה ההגנה, הוא לא נבע משינוי תרופתי. שהרי לטענת ההגנה בשני מועדי ב' הסטודנט לקח אותה תרופה.

22. אם כן, טענת ההגנה לעניין השפעת התרופה על הסטודנט וכתב ידו – קורסת. שכן ההגנה טוענת שהסטודנט לקח בשני מועדי ב' הרלוונטיים את אותה תרופה באותו מינון, ולטענתה בבחינה אחת הוא תזזיתי וחסר מנוחה ובבחינה השנייה הוא ממוקד ומרוכז. כך שלתרופה אין השפעה אחידה על הסטודנט ולא ניתן לשייך לה את השינוי בכתב היד.

23. יובהר, כי העובדה שמדובר בסרטים של הבחינות במועדי ב' הודגשה מספר פעמים. למשל, בעמ' 45 ש' 8-10, התובעת אומרת במפורש שאין לה סרט של מועד א':

עו"ד שחר הופמן: בואו תראו, אנחנו רואים בזום ש [] סורק בצד ימין למטה.

עו"ד אראל גלבווע: כולם סורקים בערך באותה השעה.

פרופ' יסכה גולדפלד [תובעת]: זה מועד ב', אין לי מועד א'.

לאחר מכן, בעמ' 54, ש' 19-21, בעת צפייה בסרט, התובעת שוב מדגישה כי אין בידיה את הסרטים של מועד א' שכן לא היתה מחלוקת לגבי הבחינות במועדי א':

[_____] [שופט סטודנט]: זה מועד א' או ב'?

עו"ד שחר הופמן: מועד ב'.

פרופ' יסכה גולדפלד [תובעת]: אין לנו סרטים של מועד א', לא הייתה מחלוקת.

(ההדגשות אינן במקור)

24. יתרה מכך, כאשר צופים בסרטים, ניתן לראות **בנקל** את תאריך הבחינה והשעה, שמופיעים בבירור על המסך בכל רגע נתון, בכתב גדול וברור.

25. גם בסעיף ב' לסיכומי התביעה, מפורטות "הראיות שהונחו בפני בית הדין", ושם מצוין כי ראייה מס' 10.15 היא "סרטי הבחינות במועדי ב בקורסים 1041016 ו- 104018 חורף תשפ"א" (ההדגשה אינה במקור). למותר לציין כי כל הראיות שהוצגו בפני בית הדין, הועברו לסטודנט וב"כ טרם הדיון.

26. אם לא די בכך, כאשר התביעה מציגה לסטודנט, או בא כוחו, סרט הקלטה של בחינה (במשרדי התביעה, טרם הדיון), היא נוהגת להחתים אותם על מסמך "צפיה בהקלטות בחינה", בו כתוב באיזה סרט מדובר – קרי באיזה קורס, איזה מועד, ותאריך הבחינה.

27. על כן, לא ברור מה מקור הטעות של ההגנה (ככל שמדובר בטעות), ועל מה נסמכה כאשר קבעה שאחד מהסרטים הוא של בחינה מתאריך 10.2.2021 מועד א' !! זאת ועוד, אילו באמת סברה ההגנה שסרט אחד הוא מתאריך 10.2.2021 והסרט השני הוא מתאריך 10.3.2021, מדוע לא דרשה לראות גם את הסרטים מתאריך 5.2.2021 ומתאריך 5.3.2021?

28. כך או כך, כל טענות ההגנה בנוגע להבדלים בהתנהגותו של הסטודנט בין שתי הבחינות, והמסקנות שלכאורה צריך להסיק מהבדלים אלה, הנובעים משינוי תרופתי – הן טענות שגויות שאינן רלוונטיות, שכן הן נסמכות על שגיאה עובדתית בתאריך הסרט.

29. בשולי הדברים יוער, כי טענת ההגנה שבבחינה "הראשונה" הסטודנט היה תזזיתי וחסר מנוחה, אינה מתיישבת עם עדותו של הסטודנט ("במועד ב' הייתי מאוד מרוכז בקושי יכולתי לתקשר עם אנשים היה לי מאוד קשה מבחינה תקשורתית והייתי מאוד מרוכז במה שאני עושה" – עמ' 61, ש' 10).

30. למעלה מן הצורך יוער עוד, כי לא מצאנו כל ממש בטענת ההגנה שהתביעה היתה צריכה להביא את המשגיחה כדי להעיד על הצ'אט שניהלה עם הסטודנט, וכי העדתה היתה מוכיחה ש [_____] לא העתיק בבחינה ולא החליף דפים (סעיף 2.5 לסיכומי ההגנה). ראשית, ממילא [_____] לא הואשם בהעתקה. שנית, לא מצאנו כי עדות המשגיחה עשויה להיות רלוונטית. כך או כך, ההגנה יכלה לבקש, טרם הדיון, לזמן אותה, ולא עשתה זאת.

ג. שעות הסריקה באפליקציה בהשוואה לשעות הסריקה בסרטי הבחינה

31. התביעה טענה שנמצא שוני בין שעת הסריקה המצולמת בסרטי הבחינות, לבין השעות המצויות בקבצים הסרוקים. בבחינה 104018 (חדו"א) מועד ב' הסטודנט נראה סורק בשעה 12:12, אולם חתימת הזמן בקובץ שנסרק בתוכנת "CamScanner" היא 5.3.2021 בשעה 11:45 (27 דקות לפני שנראה סורק). בבחינה 104016 (אלגברה) הסטודנט נראה סורק את חלק א בשעה 10:26, אולם חתימת זמן יצירת

הקובץ היא 10:05 (21 דקות לפני). בחלק ב הוא נראה סורק בשעה 13:02 וחתימת הזמן בקובץ היא 12:40 (22 דקות לפני). בבחינות מועד א, הסריקה בוצעה באמצעות Office Lens ולא מצוינת חותמת זמן כלל.

32. לטענת התביעה, הפרשי הזמן האמורים מצביעים על כך שאדם אחר יצר את הקבצים הסרוקים ושלה אותם לסטודנט, וכאשר רואים בסרטים את הסטודנט סורק מדובר בהעמדת פנים.

33. במהלך הדיון הסטודנט הציג מספר הסברים להפרשי הזמן הללו: "השעות של האפליקציה, אצלי זה לא מכוון כי אני לא נותן לזה הרשאות בכוונה. השעות של האפליקציה לא תמיד נכונות, זה ממש לא מכוון אצלי" (עמ' 45). "לא נתתי הרשאות בכוונה בטלפון שלי לקאם סקאנר, וזה גם בין היתר גם משנה את הזמן שלי הרבה פעמים בטלפון... חתימת הזמן של הקאם סקנר לא קשורה בשום צורה למציאות, כי בכוונה לא נתתי לה שום אפשרות" (עמ' 46). "שוב, אני נוטה לשנות את הזמנים בטלפון שלי, בין היתר לפני המבחנים כדי לא לתת גישה..." (עמ' 46). "בקאם סקנר שמתי את כל ההרשאות והיא כנראה לא עושה חותמת זמן זה הכל" (עמ' 50). לאחר מכן (עמ' 61) טען ששינה את השעה בפלאפון עצמו כדי להיות מוכן למבחן. "אני משנה את השעה טיפה לפני, כי אני יודע שגם אם אני בלחץ זמן יש לי עוד זמן קצת לפני" (עמ' 63).

34. הסברי הסטודנט אינם מתיישבים עם ההיגיון הסביר. מצד אחד הוא טוען שהשעות של האפליקציה לא מכוונות כי בכוונה לא נתן לאפליקציה הרשאות, וזה גם בין היתר משנה את הזמן שלו בטלפון, ולכן "חתימת הזמן של הקאם סקנר לא קשורה בשום צורה למציאות". לאחר מכן טען שנתן לקאם סקנר את כל ההרשאות. לבסוף טען שהוא בעצמו משנה את הזמן של הטלפון שלו בימים של מבחן, ומקדים את השעה כדי להיות מוכן למבחן. ראשית, מדובר בטענות סותרות. שנית, אם הסטודנט מקדים את השעה בטלפון הוא מאחר למבחן. שלישית, אם הסטודנט מקדים את השעה כדי לא להיות בלחץ והוא נוהג לעשות זאת באופן קבוע, מדוע הפרשי הזמן בין הסריקות בסרטים לחותמות של זמני יצירת הקבצים – אינם זהים? לכאורה היו אמורים להיות הפרשים קבועים ולא משתנים.

35. בהקשר זה ההגנה טענה (סעיף 3.3 לסיכומיה) שהתביעה התחמקה מבחינת השעון בטלפון של הסטודנט, שהציע לבחון את האפליקציות בטלפון שלו. ראשית, אין לכך זכר בפרוטוקול. שנית, ממילא הסטודנט העיד (עמ' 43) כי מחק את הטלפון בגלל וירוס, כך שלא ברורה מה הרלוונטיות של בחינת האפליקציות בטלפון שלו, חודשים רבים לאחר האירוע וכאשר העיד שמחק את הטלפון (פירמט). שלישית, הסטודנט העיד (עמ' 63) כי הוא משנה את השעה רק ביום המבחן ולאחר מכן מחזיר אותה, כך שגם על פי עדות זו אין רלוונטיות לבחון את הטלפון במועד הדיון.

ד. חוות דעת הגרפולוגיות

36. בתאריך 18.1.2022 הגישה ההגנה לבית הדין חוות דעת של הגרפולוגית מטעמה, גב' אורית שלף, מיום 29.7.2021 (להלן: "חוות הדעת של גב' שלף").

37. גב' שלף טענה, כי בדרגת בטחון 4.25 מתוך 5, [כתב את שתי מחברות הבחינה מועדי ב' מושא הקובלנה. להלן נבחן את חוות דעתה.

38. בעמ' 7 לחוו"ד של שלף (פרק ב), היא משווה, לכאורה, בין הכתב במסמך שבמחלוקת (מועד ב' בקורס 104018) לבין עמוד ה**כתבה** בנוכחותה. אלא שהעמוד ש"במחלוקת" לטענתה, הוא בכלל עמוד מספר 1

- ממועד א' בקורס זה – שלגביו אין מחלוקת שהסטודנט כתב אותו. מובן כי מדובר בטעות קריטית. אין פלא, אם כך, ששלף הסיקה מהשוואת שני המסמכים כי מדובר באותו כותב.
39. למרות ששלף טענה בעניין זה, היא התקשתה להודות בחקירתה הנגדית ששגתה ("והיה ושגיתי בדף ששנוי במחלוקת?" – עמ' 84, ש' 20; "לא, אל תגיד לי שזה המקום היחיד שאני בדקתי את מועד ב" – עמ' 85, ש' 21; "אתה יודע מה, יכול להיות שבבדיקה הראשונית שלי בדקתי דף ממועד א' ולא ממועד ב', ורשמתי את זה ההפך" – עמ' 89, ש' 13).
- נוכח זאת, מובן כי פרק ב לחוות הדעת של שלף כלל אינו רלוונטי וכל מסקנה שמתבססת עליו מסתמכת על שגיאה עובדתית.
40. זאת ועוד, נראה כי העמוד שלגביו טוענת שלף שהוא "מוכתב", הוא בכלל מועתק. שכן בדף "המוכתב" קיימת מחיקה זהה למחיקה בעמוד המקור, ונראה כי הסטודנט חיקה/ העתיק את המחיקה מעמוד המקור שהיה מונח לפניו.
41. בעמ' 9-10 לחוות דעתה (פרק ג) שלף טוענת, בין היתר, לגבי שני סימני דמיון בין הכתב במסמך שבמחלוקת לכתב במסמך העתקה: המרווחים בין האותיות תקינים והמרווחים בין המילים גדולים. בנוסף, לעיתים האות הראשונה מנותקת משאר המילה. להוכחת הסימן השני היא נותנת כדוגמה ממסך ההעתקה את המילים 'הטענה', 'בהרצאה', 'תכונות'. במילים אלה אכן ניתן לראות כי האות הראשונה מנותקת. אולם במסמך המחלוקת היא נותנת כדוגמה מילה בודדת 'ממשפט'. במילה זו האות הראשונה אינה נראית מנותקת כלל. בנוסף, במילה 'הטענה' ממסמך ההעתקה, הרווחים בין האותיות גדולים מאד (בניגוד לטענה שהם תקינים).
42. לא מצאנו כי פרקים א ו-ד לחוות הדעת של שלף רלוונטיים. בפרק א היא משווה בין הכתב בין שני מועדי ב, ולאחר מכן את הכתב בין שני מועדי א. בפרק ד היא משווה את הכתב בין שני דפים תרגול אקראיים. ההשוואה צריכה להיעשות בין כתב היד הידוע לכתב היד שבמחלוקת. לכן, הפרק היחיד הרלוונטי לגיבוש המסקנה הוא פרק ג, שם יש השוואה בין עמוד אחד מכתב היד שבמחלוקת, לעמוד העתקה בכתב ידו של הסטודנט.
43. בסעיף 2 לחוות דעתה של שלף היא העידה, כי הסטודנט כתב בנוכחותה שני דפי הכתבה ושני דפי העתקה. אלא שלחוות הדעת היא צירפה רק שני עמודים: עמוד אחד, מס' 7 לחו"ד, של הכתבה (שכאמור בסעיף 40 לעיל, לעמדתנו לא מדובר בהכתבה, אלא בהעתקה, ובכל מקרה מדובר בשגיאה שכן ההכתבה/ העתקה נעשו ממועד א' ולא ממועד ב' כמו שטענה הגב' שלף; ועמוד אחד, מס' 9 לחו"ד, של העתקה. **את שני העמודים האחרים, גב' שלף כלל לא מצאה לנכון לצרף ולגבש על בסיסם מסקנה.**
- עניין זה תמוה עד מאד – לשון ממעיטה ומקלה – נוכח טענות ההגנה על חשיבות ההכתבה. ההגנה הגישה חוות דעת מומחה של עו"ד יונתן נפתלי, אשר טען כי יש ערך לביצוע דוגמאות הכתבה בפני המומחה, המאפשרות השוואת מרכיבי כתב ספציפיים המופיעים במסמכי המחלוקת וניתנים לשחזור בהכתבה, ובמיוחד יש ערך רב לקבלת דוגמאות הכתבה, כאשר הכותב לוקה בדיסגרפיה, הפרעות קשב, ו/או מצוי בטיפול תרופתי (סעיפים 4-6 לחו"ד נפתלי). ההגנה טענה כי חוות דעתה של גב' קדוש "אינה אמינה", "פגומה" ו"חסרת ערך". זאת משום שלא פעלה כאיש מקצוע ישר ואובייקטיבי, היות שלא נפגשה עם

הסטודנט לביצוע הכתבה, ולא ערכה את ההשוואה בהתאם לנורמות המקובלות בין אנשי המקצוע, בהן נקב עו"ד נפתלי ולפיהן ערכה שלף את חוות דעתה (סעיף 5.2, 5.4 לסיכומי ההגנה). אם לדעת ההגנה ההכתבה כה חשובה, מדוע גב' שלף צירפה רק שני עמודים מתוך הארבעה שהסטודנט כתב בנוכחותה? מדוע לא סברה שיש צורך מהותי לצרף גם את שני העמודים הנוספים ולגבש על בסיסם מסקנה? טענתה של ההגנה הופכת אבסורדית ממש נוכח עובדה זו. ונזכיר, שמתוך שני העמודים שצורפו, רק אחד רלוונטי, משום שהשני כלל לא הושווה עם מסמך שבמחלוקת.

ראו גם את עדותה של גב' שלף לעניין זה, החל מעמ' 88, ש' 18 (ההדגשות אינן במקור):

פרופ' מריוס אונגריש: ... לפי דעתך הכתבה צריכה להיות מהמסמך השנוי במחלוקת או ממסמך אחר? **אורית שלף [גרפולוגית מטעם ההגנה]:** היא צריכה להיות מהמסמך השנוי במחלוקת ומאוד יכול להיות שאחד מהדפים, מהמסמכים השנויים במחלוקת זה לא המסמך השנוי במחלוקת ועל כך כבר דיבר עורך דין שחר

פרופ' מריוס אונגריש: אז, אני מסתכל על עמוד 7 בדוח שלך, כתוב שם הכתבה בנוכחותי, האם זו אותה הכתבה רגילה שהתבצעה במקרה שלך?

אורית שלף [גרפולוגית מטעם ההגנה]: היו שני דפי העתקה ושני דפי הכתבה, **ודגמתי אחד**

פרופ' מריוס אונגריש: איפה יש עוד דפי הכתבה?

אורית שלף [גרפולוגית מטעם ההגנה]: כמו שלא דגמתי את כל דפי הבחינה מועד ב', דגמתי דף

עו"ד ליאורה ארזי: דגמה דף אחד

פרופ' מריוס אונגריש: אפשר לראות את הדף של הכתבה של עמוד של מסמך שהיה מחלוקת?

עו"ד שחר הופמן: יש לך בעמוד 8 אחד כזה

פרופ' מריוס אונגריש: עמוד 8 זה לא הכתבה

עו"ד שחר הופמן: העתקה, נכון

עו"ד אראל גלבווע: יש בנספחים, אני אשלח לבית הדין את הנספחים

...

פרופ' מריוס אונגריש: אז יש או אין מסמך של הכתבה במחלוקת?

אורית שלף [גרפולוגית מטעם ההגנה]: יש כאן דף הכתבה, יש פה שנייה, יש לי שני דפי הכתבה ויש לי

שני דפי העתקה. ייתכן ואחד מהם נלקח ממועד א'

פרופ' מריוס אונגריש: אפשר לראות את זה?

אורית שלף [גרפולוגית מטעם ההגנה]: כן בבקשה, זה העתקה ואלה הכתבה

פרופ' מריוס אונגריש: זה הכתבה וגם זה הכתבה?

אורית שלף [גרפולוגית מטעם ההגנה]: כן כאן כתוב הכתבה וכאן כתוב הכתבה, וכאן כתוב העתקה

והעתקה

עו"ד שחר הופמן: זה שורות, ואנחנו רואים כאן את השורות

פרופ' מריוס אונגריש: אפשר לקבל את זה?

אורית שלף [גרפולוגית מטעם ההגנה]: אם אתם יכולים לצלם

שלי אותמזגין [מזכירת בין הדין]: זה לא משהו שנשלח, עורך דין גלבע זה לא משהו שנשלח?

עו"ד אראל גלבע: נשלח הכל, על הנספחים, לדעתי שלחתי עם הנספחים

עו"ד שחר הופמן: זה לא קשור לנספחים, הנספחים שלחת מאמרים, זה דף

עו"ד אראל גלבע: יש גם עמודי נספחים שלא הדפסתם

44. יובהר מיד, כי ב"כ ההגנה לא שלח לבית הדין שום נספחים מלבד מאמרים, לא לפני הדיון ולא לאחריו. גב' שלף לא סברה שיש צורך לגבש מסקנה על בסיס העמודים הנוספים שהסטודנט כתב בנוכחותה, וגם ב"כ ההגנה לא ראה צורך לשלוח את העמודים האלה לבית הדין. על כן טענות ההגנה על חשיבות ההכתבה הן כאמור, אבסורדיות. נראה כי גב' שלף התייחסה ברשלנות גמורה להכתבה. בסעיף 3(ב)(2) לחוות דעתה, תחת "מסמכים שנכתבו בנוכחותי", היא מציינת כי הוכתב עמוד ממועד ב'. אלא שהעמוד שלכאורה הוכתב היה בכלל ממועד א' שאינו במחלוקת. בסעיף 3(ב)(4) היא מציינת שהוכתבה "שאלה (10) בדף תרגול אקראי". עמוד זה כלל לא צורף לחוות דעתה. כשבית הדין ביקש דף זה במהלך הדיון, גב' שלף מסרה אותו, ואז התברר כי למרות שכתבה עליו "דף תרגול אקראי" מדובר בכלל בעמוד ממועד ב' 104018. נראה כי **כתבי היד השונים התערבבו תחת ידיה של גב' שלף והיא התקשתה לעשות בהם סדר.**

45. זאת ועוד, גב' שלף לא צירפה לחוות דעתה אף אחד מהמסמכים שלטענתה נבדקו על ידה לצורך השוואה. המסמכים המוזכרים בעמ' 2, סעיף 3(ב) – מסמכים שנכתבו בנוכחותי: סעיף קטן 3, סומן באות A; סעיף קטן 4 סומן באות B; מסמכים שהובאו מהבית: סעיף קטן 1 סומנו באותיות C1-C5; סעיף קטן 2 סומנו D1-D12; סעיף קטן 3 סומנו E1-E5 – **כל אלה לא צורפו על ידה ואף לא הוגשו לבית הדין ע"י ב"כ ההגנה.** כנראה גב' שלף סברה שבית הדין צריך לקבל את מסקנתה "בעיניים עצומות", מבלי לראות את המסמכים שלטענתה נבדקו על ידה לצורך השוואה. ועוד, כנראה שב"כ ההגנה לא סבר שיש חשיבות גדולה לכך שבית הדין יראה את המסמכים ש [] כתב במועדים אחרים, בתנאים שאינם תנאי לחץ כמו מבחן, וזאת בניגוד לחוות דעתו של עו"ד נפתלי.

46. בפרק ה' לחו"ד של גב' שלף, שעניינו סיכום וממצאים, היא מציגה בעמ' 14 טבלה "המצביעה על תופעות גרפיות המאפיינות דיסקלציה/ דיסגרפיה המופיעות במסמכים השונים" (ההדגשה אינה במקור), לשם המחשת טענותיה ומסקנותיה (להלן: "הטבלה"). הטבלה מכילה 18 דוגמאות. גב' שלף טוענת כי "ניכרים סימני דמיון משמעותיים שעניינם אי אחידות רבת פנים, במאפייני התנועה הצורה והארגון, בין המסמכים שבמחלוקת... לבין יתר המסמכים המזוהים עם [] שנבדקו לצורך השוואה, דהיינו דמיון רב הנוגע להבדלים המייחדים אותם ונובעים מעצם היותו מאובחן בדיסקלציה/ דיסגרפיה, הבדלים שקשה עד בלתי אפשרי לזייף (פסקה 5 – מסקנה – בעמ' 15, ההדגשה אינה במקור). "אין אדם שיוכל 'לשחזר' רצף תופעות גרפיות" כפי שפירטה. אותן תופעות גרפיות המופיעות ב-18 הדוגמאות שבטבלה. תופעות אלה בתצורתן "הייחודית והמשתנה" נובעות "מסיבה אחת ויחידה, [] בעל קשיים בכתיבה..." (שם).

או כפי שהיא מסבירה בחקירתה הנגדית: "הדפוס הוא שינוי", "הדפוס הוא שאין דפוס" (עמ' 79, ש' 12, 14) 47. אלא שמתוך 18 הדוגמאות ל"תופעות גרפיות" המופיעות בטבלה, רק דוגמא **אחת ויחידה** – הדוגמא בטור השמאלי "חץ דו-כיווני" – היא ממסמך שנוי במחלוקת (מועד ב בקורס 104016). כל שאר הדוגמאות הן מכתב היד הידוע של הסטודנט! על כן כשגב' שלף טוענת שמדובר בתופעות שמאפיינות דיסקלציה

ודיסגרפיה, היא צודקת – הרי אין מחלוקת ש] מאובחן כבעל דיסקציה ודיסגרפיה והדוגמאות הללו הן מכתב ידו הידוע. אולם, כאשר היא טוענת שמדובר בסימני דמיון משמעותיים בין כתב היד הידוע לכתב היד במסמכים שבמחלוקת – היא משווה בין 17 דוגמאות מכתב היד הידוע, לדוגמא בודדת מכתב היד במחלוקת. וזאת, מבלי לציין זאת. במקרה הטוב, מדובר בשגיאה פטאלית, במקרה הרע מדובר בהטעיה של ממש.

48. יובהר, כי בחקירה הנגדית של גב' שלף, עו"ד הופמן מטעם התביעה, סבר שמדובר בשתי דוגמאות מהמסמכים שבמחלוקת. אולם הדוגמה בטור הימני בטבלה "מרווחים בין מילים-1.1", היא דוגמה מכתב היד הידוע של הסטודנט – מדובר בדף העתקה, כפי שכתבה שלף בעמוד 2 לחוות הדעת, סעיף ב'(1), תחת "מסמכים שנכתבו בנוכחותי" – "סומן בספרה 1.1 ונחתם על ידי – העתקה".

49. גם בעניין זה, כאשר גב' שלף מעומתת עם השגיאה, היא מסרבת להכיר בכך ("לא לא לא, יש כאן טעות. בדוגמה הוויזואלית, לקחתי באופן מקרי בפניצטה" – עמ' 86, ש' 8).

50. בחוות דעתה של גב' שלף קיימות שגיאות נוספות. בעמוד 2, סעיף ב'(2), תחת "מסמכים שנכתבו בנוכחותי", כתוב "סומן בספרה 2.1 ונחתם על ידי – הכתבה". אך כאשר מסתכלים בעמ' 7 לחוות הדעת, במסגרת העליונה, ניתן לראות כי גב' שלף סימנה אותו בספרה 2.1 וחתמה. כלומר, במקום לסמן את מסמך ההכתבה בספרה 2.1, היא סימנה את המסמך העליון (שלגביו סברה שזה עמ' מתוך מועד ב' בקורס 104018, למרות שמדובר בכלל בעמ' מתוך מועד א).

בנוסף, בעמוד 2 סעיף 3(א)(2) תחת המסמכים שבטיעון (שבמחלוקת), היא כותבת "מבחן מועד ב' בקורס 104018, סומנו בידי גב' מלי קדוש כעמודים 4-1". אולם מבחן זה מכיל 10 עמודים, והוא סומן ע"י גב' קדוש כעמודים 1-10 (עמ' 4-5 לחו"ד של קדוש).

51. לסיכום, חוות דעתה של גב' שלף רצופה שגיאות מהותיות, בהן היא סירבה להכיר. מדובר בחוות דעת רשלנית במקרה הטוב, המעוררת ספקות קשים בקשר למסקנתה הסופית ואף בקשר למקצועיותה של גב' שלף.

52. בשולי הדברים יוער, כי בסעיף 4.1 לסיכומיה, טענה ההגנה כי "ספק אם ניתן במצבו הבריאותי והנפשי של] ...[לאבחן נכונה שינויים בכתב יד או חשד להעתקה, ולא ניתן לקבוע האם מדובר בכתב ידו אם לאו" (ההדגשה אינה במקור). טענה זו עומדת בסתירה למסקנתה של גב' שלף כי מדובר בכתב ידו של] [במועדי ב' שבמחלוקת.

53. בתאריך 18.1.2022 הגישה התביעה לבית הדין חוות דעת של הגרפולוגית מטעמה, גב' מלי קדוש, מחודש יולי 2021 (להלן: "חוות הדעת של גב' קדוש"), וחוות דעת נוספת של גב' קדוש, משלימה, מחודש ספטמבר 2021, שכותרתה "הערות לחוות דעת נגדית אורית שלף" (להלן: "חוות הדעת המשלימה").

54. גב' קדוש טענה בחוות דעתה, כי ברמת סבירות גבוהה כתב היד המיוחס לסטודנט] [במבחנים מועדי ב' מושא הקובלנה הוא כתב יד לא אותנטי, לא חלק מטווח הכתיבה שלו, כי אם כתב יד של כותב אחר.

55. גב' קדוש השוותה 6 עמודים של כתבי היד שבמחלוקת, עם 6 עמודים מכתב היד הידוע של []. היא התייחסה לתמונת הקו, סוג הקו, תנודתיות בכתב היד, פרישה במרחב, עיצוב האותיות והספרות, פרופורציה בין חלקי האותיות, תנועת הכתיבה.

56. במענה לשאלות ההגנה השיבה, כי לדעתה יש מאפיינים שציינה בחוות דעתה כשונים בין כתבי היד שבמחלוקת לכתבי היד הידועים, שלא יכולים להשתנות גם כשאדם מקבל טיפול תרופתי: "לבן אדם יש טווח של וריאציה גם אם יש לו איזושהי הפרעה, גם אם הוא בטיפול, גם אם שינה טיפול. כתב ידו לא משתנה לחלוטין. זה יכול מעט לשפר את הפריסה, את העריכה, דברים מהסוג הזה, זה לא משנה את סוג הקו של הבן אדם, זה לא משנה את העיצוב, זה לא משנה את היכולת שלו לכתוב בצורה דרמטית... טיפול תרופתי יכול לשפר את היכולת לכתוב. יכול למקד אותו במוטוריקה כן, אבל זה לא ישנה את סוג הקו שלו למשל, זה לא ישנה מאפייני כתב אחרים שלו" (עמ' 19).

57. במענה לשאלה מדוע לא נפגשה עם הסטודנט לביצוע הכתבה, העידה ש"היו הרבה מאוד דפים הן לבדיקה והן לצורך השוואה. כך שהיה לי בסיס רחב לקבל על בסיס זה מסקנה" (עמ' 14, ש' 19). בנוסף, ציינה כי המבחנים בוצעו בתנאים זהים ועל כן הבסיס להשוואה דומה, וכן ממילא לא היו מסמכי מקור (משום שהסטודנט זרק אותם, על פי עדותו).

58. עדותה של גב' קדוש היתה סדורה וקוהרנטית, ומצאנו אותה מהימנה.

ה. הבדלים נוספים מעבר לכתב היד, אשר עשויים להעיד על זהות הכותב

59. בין מסמכי המחלוקת למסמכים בהם כתב היד ידוע, קיימים הבדלים נוספים מעבר לכתב היד, אשר עשויים להעיד על זהות הכותב.

- למשל, בקורס 104016, במועד א' מסומנות השאלות במבחנים כך: "1:", או בתוך עיגול, וכאשר מדובר בתשובה לשאלת רב-ברירה השתמש הסטודנט במונח "אופציה". לעומת זאת במועד ב', הכותב סימן את השאלות "(1)", "(2)..." וכן הלאה, והשתמש במונח "תשובה". לטענת התביעה, מדובר בהרגלים של כותבים שונים. כאשר הסטודנט נשאל על הבדלים אלה בחקירתו, הוא ענה "מה שנוח לי, לא משהו ספציפי", "שוב, סתם קטע של הרגל, זה לא משהו ספציפי" (עמ' 59). תשובה זו אינה הגיונית, שכן הרגל הוא דבר קבוע ולא דבר משתנה.

- בקורס 104016 במועד א' הסטודנט מסמן את העמודים ומקיף אותם בעיגול (כותב למעלה עמוד אחד ומקיף אותו בעיגול), ואילו במועד ב' הוא כותב עמוד אחד ומותח מתחתיו קו. במועד א בקורס מוצקים, אביב תשפ"א, שנערך פרונטלית בתאריך 1.8.2021 (ראיה מס' 10.13 של התביעה), חוזר הסימון כמו במועדי א בקורס מושא הקובלנה.

- במועדי א' בשני הקורסים הסטודנט רשם "[]" בראש העמוד, ואילו בשני מועדי ב' נכתב "[]". לטענת התביעה יש בכך כדי להעיד שלא מדובר באותו כותב, שכן אדם נוהג לכתוב את שמו באותו אופן. לעומת זה ההגנה טענה שגם בהכתבה בנוכחות שלף, הסטודנט כתב "[]". בחקירתה של שלף היא נשאלה האם אופן כתיבת השם הוא ייחודי לאדם כמו כתב ידו, אך סירבה להשיב על כך ובמקום זאת אמרה: "זה צריך לשאול את [], לא אותי", "זה בהחלט שאלה מצוינת".

ראו בעמ' 71:

[_____] **[שופט סטודנט]:** ביטויים הם כאלו שאני רואה כאן שאי אפשר לא לזהות שהוא כותב במועד ב' את השלם [צ.ל. השם] המלא שלו עם השם האמצעי שהוא לא כותב את זה במועדי א ואת האמת הוא לא כותב את זה גם בהגשות.

אורית שלף [גרפולוגית מטעם ההגנה]: שזו שאלה מאוד מעניינת

[_____] **[שופט סטודנט]:** נכון.

אורית שלף [גרפולוגית מטעם ההגנה]: זו שאלה לגיטימית, יש פעמים שהוא כותב עם השם האמצעי ויש פעמים שהוא כותב, זה לא בהכרח הופך אותו ללא כותב

[_____] **[שופט סטודנט]:** אין ספק. **השאלה אם זה גם משהו שהוא מאוד ייחודי לבן אדם באותה מידה כמו מה שאת אומרת על הכתב**

אורית שלף [גרפולוגית מטעם ההגנה]: זה בוודאי בחירה אישית שלו מתי לציין

[_____] **[שופט סטודנט]:** אז כן או לא?

אורית שלף [גרפולוגית מטעם ההגנה]: מתי לציין, זה צריך לשאול את [_____], לא אותי

[_____] **[שופט סטודנט]:** אבל את המומחית

אורית שלף [גרפולוגית מטעם ההגנה]: זה בהחלט שאלה מצוינת, יש מקרים שהוא כתב כך ויש מקרים שהוא כתב כך

עו"ד שחר הופמן: מה שנקרא התשובה מדברת בעד עצמה

...

אורית שלף [גרפולוגית מטעם ההגנה]: ... שאצלי בבקשה על דף תרגול אקראי העתקה הוא כתב את השם הזה, ועל העתקה של דף אחר הוא כתב את השם המלא

...

עו"ד שחר הופמן: ... גברת שלף מציגה לנו העתקה שהוא עשה אצלה של מועד ב', אז ברור שמעתיקים אות באות, אז מעתיקים את השם המלא.

עו"ד אראל גלבווע: הנה וכאן גם כן, העתקה בנוכחותי.

עו"ד שחר הופמן: נכון, זה בדיוק מוכיח-

עו"ד אראל גלבווע: שהוא פעם כותב ככה וכותב ככה.

עו"ד שחר הופמן: לא-

...

עו"ד שחר הופמן: זה לא כתיבה ספונטנית, הוא העתיק משהו שהיה בפניו

אורית שלף [גרפולוגית מטעם ההגנה]: אבל כאן הוא העתיק רק [_____]

עו"ד שחר הופמן: כי זה מה שהיה לו במועד א' [_____]

60. גב' שלף העידה בעמוד 2 לחוות דעתה, כי נפגשה עם הסטודנט למשך שעתיים וחצי והוא כתב בנוכחותה ארבעה עמודים. "תהליך הכתיבה נמשך זמן רב, במהלכו הוא ביצע מספר הפוגות וניכר היה כי המשימה מאד קשה לו". זאת, על אף שהסטודנט העיד שכשהלך לפגישה זו, לקח כדורים לפי בקשתה של גב' שלף (עמ' 59, ש' 22). אם כן, על פי עדותה של גב' שלף, גם כאשר [] לוקח כדורים הוא מתקשה מאד לכתוב ותהליך הכתיבה נמשך זמן רב. עדות זו אינה מתיישבת עם העובדה שבמועד ב' בקורס 104018 הסטודנט כתב 10 עמודים לפחות, סיים לפני הזמן ולפני תלמידים רבים אחרים, וניצל רק 12 דקות מהארכת הזמן שמגיעה לו. לפי עדותו כתב אף יותר מ-10 עמודים שכן תחילה כתב טיוטה ולאחר מכן העתיק אותה על נקי, כפי שטענה ההגנה. גם במועד ב' בקורס 104016 כתב לפחות 6 עמודים, וסיים לפני הזמן ולפני תלמידים רבים אחרים. זאת, כאשר לפחות באחת מהבחינות הללו, לטענת ההגנה, הוא היה "תזזיתי וחסר מנוחה" ויצא לשירותים ארבע פעמים.

גם במכתבו של ד"ר רפפורט, לא מצוין דבר על כך שטיפול תרופתי משפר או מגביר את קצב הכתיבה.

61. הסטודנט העיד שבמועדי ב' הדפיס דפי שורות, כי נגמרו לו דפי המשבצות והיה סגר (עמ' 58, ש' 3). אם הוא כתב על גבי דפי שורות שהדפיס מהמחשב, מדוע פתרון הבחינה הסרוק במועד ב' בקורס 104018 נראה על גבי דפים עם חורים כמתוך דפדפת קנויה? אדם סביר שמדפיס דפים מהמחשב לא מחורר אותם. סביר גם שאדם שמדפיס דפי שורות ידפיס אותם בשחור לבן ולא בצבעוני כפי שנראה בפתרון הסרוק האמור.

62. לא ניתן להתעלם גם מהפער האדיר בין הציונים במועדי א למועדי ב – בחדו"א פער של 60 נקודות, ובאלגברה פער של 53 נקודות. הסטודנט טען כי במועדי א היה בלחץ, לא ידע את רוב המבחן ולא הספיק ללמוד טוב את החומר (עמ' 36). לעומת זאת, במועדי ב היה מרוכז, תחת טיפול תרופתי, או תחת טיפול תרופתי שונה (תלוי לפי איזו גרסה). בנוסף, טען שלקראת מועדי ב למד יותר טוב ואף נעזר במורה פרטי. ההגנה לא הביאה את המורה הפרטי לתת עדות בעניין זה, ולמרות שבמהלך הדיון הסכימה להעביר את שם המורה הפרטי, לאחר הדיון סירבה לעשות זאת וטענה שבית הדין "רודף את הסטודנט" בכך שביקש את שם המורה. בנוסף, כאמור לעיל, השינוי התרופתי לא הוכח. אפשרי שסטודנט שהשיג ציון נמוך מאד במועדי א ישיג ציון גבוה מאד במועדי ב, מהגבוהים בכיתה, בפער של 53-60 נקודות. אפשרי, אולם חריג מאד. מובן שאילו זו היתה העובדה היחידה המעוררת חשד, היא לא היתה מספקת. אולם עובדה זו מצטרפת לראיות נוספות רבות, אשר פורטו בהרחבה לעיל.

סיכום והכרעה

63. מצאנו את הראיות שהגישה התביעה מהימנות. התמונה הכוללת העולה מצבר הראיות מוכיחה לדעתנו מעבר לכל ספק סביר, כי הסטודנט הסתייע באדם אחר בפתרון הבחינות במועדי ב' מושא הקובלנה. השתכנענו כי כתב היד בבחינות האמורות אינו כתב ידו של []. לא מצאנו את ההסברים שהציגה ההגנה לגבי השונות בכתב היד בין מועדי א' למועדי ב' אמינים, ואף לא מעוררים ספק סביר. טענות ההגנה לגבי ההבדלים בהתנהגותו של הסטודנט בסרטים, מבוססות על שגיאה עובדתית חמורה, ורק מחלישות את קו ההגנה של הסטודנט. עדותו של הסטודנט היתה שזורה סתירות, הן ביחס לטיפול התרופתי והן ביחס להפרשי הזמן בסריקות. עדות האב סתרה את עדות הסטודנט בעניין מועדי הטיפול התרופתי והשינויים

בתרופות. ההגנה נמנעה מלהציג מסמכים רפואיים רלוונטיים לטיפול התרופתי והשינויים בו, על אף שלטענתה היתה יכולה להשיגם בנקל. בחוות דעתה של גב' שלף נפלו שגיאות מהותיות, שגב' שלף לא הצליחה לספק להן תשובות ראויות בעדותה בפנינו, והן מטילות ספק בנוגע למסקנתה ואף בנוגע למקצועיותה. לעומת זאת מצאנו את חוות הדעת שהגישה התביעה ואת עדות המומחית מטעמה כסדורות וקוהרנטיות, ואנו סבורים כי הן מהימנות ואמינות.

64. סיכומי דבר, אנו סבורים שהראיות שהציגה התביעה מבססות כנדרש את הרשעתו של הסטודנט, מעבר לספק סביר, ומובילות למסקנה יחידה, שהסטודנט הסתייע באחרים שפתרו/ו במקומו את שתי הבחינות, והסטודנט הגיש אותם כפתרון שלו.

65. אשר על כן, **החלטנו פה אחד להרשיע את הסטודנט, בגין כל אחד מהאירועים, בעבירות משמעת לפי סעיפים 4.1.1, 4.1.4, 4.1.5 ו-4.11 לתקנון.**

66. בשולי הדברים יוער, כי אנו מזכים את הסטודנט מעבירה לפי סעיף 4.13. זאת משום שלעמדתנו הוא לא יצר מצג לפיו הוא אדם אחר בכך שהגיש מבחן של אדם אחר, אלא יצר מצג לפיו מדובר במבחן שלו, ובכך עשה מעשה שיש בו מרמה, זיוף ומסירת מידע כוזב (כאמור בסעיף 4.11 לתקנון בו הורשע).

חשד להטעיה

67. בשלהי כתיבת פסק דין זה הבחנו, כי בחוות הדעת המשלימה גב' קדוש מתייחסת לעמודים בחוות דעתה של גב' שלף, אשר אינם נמצאים בחוות דעתה של גב' שלף אשר הוגשה לבית הדין ע"י ההגנה. כך, בעמוד 3 לחוות הדעת המשלימה, גב' קדוש מתייחסת לעמודים 7-8 בחוות הדעת של גב' שלף ואף מצרפת צילום של עמוד מחוות הדעת של גב' שלף, שכותרתו "א.3 המאפיינים העיקריים של דפים אקראיים ממועד א' וממועד ב'", ומתחת הכותרת צילום של העמודים. אלא שבחוות הדעת של גב' שלף שהוגשה לבית הדין עמוד זה כלל לא מופיע. בחוות הדעת של גב' שלף שהוגשה לבית הדין מופיעה בעמ' 7-8 התייחסות לדפים אחרים, שגב' קדוש מתייחסת אליהם כאל עמ' 11 בחוות דעתה של גב' שלף.

68. נוכח זאת פנינו לצדדים ביום 1.7.2022, וביקשנו את חוות הדעת של גב' שלף אליה התייחסה גב' קדוש בחוות הדעת המשלימה.

69. בתגובה שלחה התביעה דוא"ל עם קובץ חוות דעת וקובץ מאמרים וכתבה: "חוות הדעת של הגב' אורית שלף שהתקבלה מעו"ד טלי טרייבנד ב"כ של [] במועד שיחת המייל (31.8.2021). המסמך "הערות לחוות דעת נגדית אורית שלף" של הגב' מלי קדוש (מתאריך 9.9.2021) נכתב על סמך חוות הדעת המצורפת של הגב' אורית שלף מתאריך 29.7.2021".

70. באותו יום שלחה ההגנה שתי תגובות. בראשונה נכתב: "לכ" בית הדין הנכבד, אבקש להוציא מסמך זה מתיק בית הדין, הוא לא הוגש לבית נדין ע"י התביעה במהלך עדותה דל הגברת שלף והגשתו לאחר שהוגשו כל הסיכומים מנוגדת לדין" (טעויות הכתיב במקור, ההדגשה אינה במקור).

בתגובה השנייה (שנשלחה בהפרש של כ-20 דקות) נכתב: "הבהרה לדבר הדוא"ל הקודם של הח"מ חו"ד של הגב' שלף הוגשה ע"י הח"מ בטרם ישיבת ההוכחות ולא ברור מדוע יש צורך להמציאה בשנית, לכך כוונתי

בדוא"ל בו ביקשתי להוציא מתיק בית הדין את המסמכים שהוגשו רק עתה 52 יום לאחר שהוגשו סיכומי ההגנה" (ההדגשה אינה במקור).

71. תגובות ההגנה מלמדות, כי ברור להגנה שמדובר בשני קבצים/ גרסאות שונות.
72. ואכן, עיון בקובץ חוות הדעת מטעם ההגנה, ששלחה התביעה, מראה שגם הוא חתום ע"י הגב' שלף, וגם הוא נושא את התאריך 29.7.2021. אלא שהוא מכיל 20 עמודים – ולהלן נכנה אותו "הגרסה המקורית", שכן הוא נשלח לתביעה ע"י ההגנה ביום 31.8.2021 – ואילו חוות הדעת שהוגשה לבית הדין ע"י ההגנה ביום 18.1.2022 מכילה 16 עמודים – ולהלן נכנה אותה "הגרסה המשופרת".
73. ואלה ההבדלים בין שתי הגרסאות של חוות הדעת של גב' שלף, אשר שתיהן נושאות כאמור את התאריך 29.7.2021:

- בפרק המסקנה, בגרסה המקורית נכתב "אני קובעת בדרגת **ביטחון 4 (מתוך 5)** ש [] הוא שכתב את שתי מחברות הבחינות מועד ב" ואילו בגרסה המשופרת נכתב "אני קובעת בדרגת **ביטחון 4.25 (מתוך 5)** ש [] הוא שכתב את שתי מחברות הבחינות מועד ב" (ההדגשות אינן במקור).
- הגרסה המקורית מכילה משפטים ועמודים **שהוסרו** מחוות הדעת המשופרת, ולאחר שהוסרו **שונה מספור הסעיפים בהתאם**. בעמ' 2 בגרסה המקורית נכתב: " [] נטל ריטלין על בסיס קבוע בלימודי היסודי והתיכון ומאז שהחל את לימודי ההנדסה נטל לסירוגין את התרופות המפורטות: אטנד, פוקלין וריטלין". כמו כן, תחת סעיף "מסמכים שהובאו מהבית" הופיע סעיף קטן 5 "מקור – גיליון 4 מתאריך 7.1.21, סומנו באותיות G1-G14", וסעיף קטן 6 "מקור – גיליון 5 מתאריך 20.1.21, סומנו באותיות H1-H19", וכן "דו"ח מת"ל עברית, 29.12.2020".
- לאחר סעיף 2א. הופיע בעמ' 7-8 בגרסה המקורית סעיף א.3 "המאפיינים העיקריים של דפים אקראיים ממועד א' וממועד ב'". בעמ' 9-10 הופיע פרק ב' "המאפיינים העיקריים של הכתב בשני דפי תרגול בגיליון 3 בהם נחזה כתב הדומה לכתב במועדי א'+ב'". ארבעת העמודים הללו הוסרו מהגרסה המשופרת, ולאחר מכן פרקים ג-ו בגרסה המקורית הפכו להיות פרקים ב-ה בהתאמה בגרסה המשופרת.
- בסעיף 5 שכותרתו "מסקנה", בגרסה המקורית, לאחר המשפט "כל אלו בתצורתם הייחודית והמשתנה נובעים ותואמים לכך ש [] בעל קשיים בכתיבה, קשיים הבאים לידי ביטוי בחוסר יכולת "להחזיק" את הכתב באופן יציב וקבוע", הופיעו המשפט והפסקה שלהלן, שהוסרו מהגרסה המשופרת: "ולכן אגב ניכרים שינויים בכתב היד אף בין המסמכים שבמחלוקת – בינם לבין עצמם, כמו גם כפי שנחזה במחברת תרגול 3 (מיום 21/1/2)
- הגיוני שנכח הלקויות הקשות מהן סובל [] , לקויות המפורטות בדו"ח האבחון (דיסגרפיה, לקות קריאה, קשב וריכוז), מצבו עלול 'להקצין' בסיטואציה 'מלחיצה' כמו בחינה, והלחץ עלול לעורר בו 'כאוס' מחשבתי. מאחר והתופעה ניכרת גם בשיעורי הבית, דהיינו שכתב היד גם בהם משתנה, כמוזכר בסעיף ב' בחוות הדעת, על אף שאלו נעשים בתנאים פחות מלחיצים, מחזקת ומאששת את עוצמת הלקות ממנה הוא סובל מאז אובחן לראשונה, לקות המשפיעה על 'חזות' כתב היד, בהתאם למצב בו מצוי הכותב בנקודת זמן מסוימת ובהתייחס לתרופות אותן נטל ולמשך ההשפעה שלהן" כמו כן הוסרו שתי הפסקאות שלהלן, שהופיעו בסוף:

"יודגש כי [] החליף כמה סוגי תרופות במהלך לימודי הסמסטר הראשון ולאחר מועדי א'. התרופות שייכות למשפחת האמפטמין (alpha-menthyl-phenetylamine), דהיינו למשפחת הממריצים הפועלת על מערכת העצבים המרכזית ומשמשת לטיפול בהפרעת קשב, ריכוז והיפראקטיביות (ADHD) ואפשר שבשל כך אנו עדים לשינויים קיצוניים בכתבי היד

אני מבקשת לציין כי באופן מתמיה גב' קדוש לא ציינה כלל את לקויותיו של [] ובעיקר את הלקות הנוגעת לדיסגרפיה, לקויות שוודאי רלוונטיות עד מאד לחוות דעת גרפולוגית, ולמעשה גב' קדוש התעלמה כליל מדוח האבחון של [], שהינו קריטי וחשוב מאד לדיון במקרה, כולל האבחנות הנוגעות לדיסלקציה, לדיסגרפיה, ולהפרעות קשב וריכוז, שאובחנו בגיל צעיר ומלוות אותו בכל השנים בהן למד/לומד" לבסוף, בגרסה המקורית מופיעים בביבליוגרפיה 10 פריטים שאף אחד מהם לא מופיע בגרסה המשופרת. • בגרסה המשופרת מופיעים 5 פריטים שונים לגמרי.

• הגרסה המקורית נשלחה כקובץ PDF מקורי, ואילו הגרסה המשופרת נשלחה כקובץ סרוק.

74. איננו מקבלים את טענת ההגנה כי הגשת הגרסה המקורית לבית הדין "מנוגדת לדין". ההגנה היא זו שהמציאה לתביעה את הגרסה המקורית. התביעה הסתמכה על חוות הדעת שהוגשה, והתייחסה אליה בחוות הדעת המשלימה. חוות הדעת המשלימה מטעם התביעה הוגשה טרם הדיון, וההגנה ידעה, או למצער יכולה היתה, וצריכה היתה, לראות שהיא מתייחסת לעמודים שלא הוגשו לבית הדין. בשלב זה ההגנה יכולה היתה להסב את תשומת לב התביעה ואת תשומת לב בית הדין לכך שמדובר בגרסה "לא רלוונטית" (לכאורה). אולם היא בחרה שלא לעשות זאת. אף על פי כן, ההגנה טוענת כעת, בעזות מצח, כי היא מתנגדת להגשת הגרסה המקורית, היות והתביעה לא הגישה אותה "במהלך עדותה של הגב' שלף". **התביעה לא היתה צריכה להגיש את הגרסה המקורית במהלך העדות של גב' שלף, שכן התביעה לא היתה צריכה להעלות על דעתה שההגנה תשתמש בגרסה שונה, משופרת, של חוות הדעת המקורית שהומצאה לה. גרסה הנחזית להיות אותה גרסה (!), שכן היא נושאת את אותו תאריך.**

75. בחקירתה הנגדית של גב' שלף, עלתה אי התאמה במספרי העמודים, בין הגרסה שהחזיק בידו עו"ד של התביעה לבין הגרסה שהחזיקה גב' שלף. ההגנה לא טרחה לומר לבית הדין מילה על השוני בגרסאות למרות שידעה שמדובר בגרסאות שונות. גם גב' שלף וגם ב"כ ההגנה ידעו שקיימות שתי גרסאות לחוות הדעת, הנושאות את אותו תאריך, אולם מכילות שינויים מהותיים, ובראשם המסקנה ששונתה מ-4 ל-4.25. לא מדובר על עמודים שהושמטו בשגגה, אלא על חלקים שהוסרו במכוון, מסקנה ששונתה, ביבליוגרפיה שונה לחלוטין.

ראו עמ' 83-84:

אורית שלף [גרפולוגית מטעם ההגנה]: לא, רגע אנחנו לא מדברים על אותם עמודים. כי אצלי בעמוד 11...

עו"ד שחר הופמן: פרק ג' אצלך. אצלי זה בעמוד 11. פרק ג', הכותרת היא המאפיינים העיקריים של הכתב במסמך שבמחלוקת (דף מבחינה מועד ב' בקורס 104/018) ובמסמך המוכתב. **מה הבעיה?**

...

עו"ד שחר הופמן: עשית שתי השוואות, זה אחד איפה השני? פה זה ב' משום מה, לדעתי את-

אורית שלף [גרפולוגית מטעם ההגנה]: אה יכול להיות שב-

עו"ד שחר הופמן: את משתמשת בנוסח, לא בנוסח שהומצא לנו

אורית שלף [גרפולוגית מטעם ההגנה]: אוקיי, כן

ולאחר מכן בעמ' 89-90:

עו"ד אראל גלבווע: יש בנספחים, אני אשלח לבית הדין את הנספחים

...

שלי אותמזגין [מזכירת בין הדין]: זה לא משהו שנשלח, עורך דין גלבווע זה לא משהו שנשלח?

עו"ד אראל גלבווע: נשלח הכל, על הנספחים, לדעתי שלחתי עם הנספחים

עו"ד שחר הופמן: זה לא קשור לנספחים, הנספחים שלחת מאמרים, זה דף

עו"ד אראל גלבווע: יש גם עמודי נספחים שלא הדפסתם

76. לא מדובר על מסמך שנשלף ע"י התביעה מהאוב לאחר הגשת הסיכומים, או במסמך טיטה פנימי שהתגלגל בטעות לידי התביעה. מדובר במסמך עיקרי ומהותי, שנשלח לתביעה ע"י ההגנה וזכה להתייחסות משמעותית הן בחוות הדעת המשלימה והן בדיון ההוכחות. ההגנה מנסה כעת להיאחז בטענה פרוצדורלית שאין לה מקום והיא משוללת יסוד, ואף מנוגדת לכל הגיון אתי, כדי להסוות את ההתנהלות שלה, שקשה לפרש אותה בצורה אחרת מלבד כזלזול עמוק בבית הדין, ו/או ניסיון, לכאורה, להטעות את בית הדין.

77. למעלה מן הצורך נזכיר, כי סעיף 10.9 לתקנון המשמעת (פברואר 2016) קובע כדלקמן: "בית-הדין אינו קשור בסדרי נוהל פורמליים ואינו כפוף לדיני הראיות החלים בבתי המשפט. מהלך המשפט ייקבע לפי מיטב הבנתו של בית-הדין, כדי להבטיח את מלוא האפשרות של בירור העניין הנדון ועשיית צדק. להשגת מטרות אלה רשאי בית הדין לתקן כל פגם או טעות בכל הליך, וליתן הוראות בכל עניין אחר, לרבות ארכות, ככל שייראה לו צודק ובלבד שיפעל עפ"י כללי הצדק הטבעי ושלא יהיה בכך כדי לפגוע פגיעה בלתי מידתית בזכויות הנאשם".

78. אם כן, מחוות הדעת המשלימה של התביעה, בית הדין למד לראשונה לדעת שיש שתי גרסאות לחוות הדעת של גב' שלף. בית הדין למד לדעת מתגובת ב"כ ההגנה, שהוא יודע שיש שתי גרסאות. בשום שלב, עד היום, ב"כ ההגנה לא מצא לנכון להגיד לבית הדין שיש שתי גרסאות, לא הסביר איך קרה שהוא הטעה, לכאורה, את התביעה והגיש טרם הדיון חוות דעת שונה מזו שנמסרה לתביעה, בלי לציין זאת. על פניו, מדובר בעניין חמור ביותר.

79. אף על פי כן, היות והעניין שהסתבר לנו, לא שינה את הכרעת הדין, והיות שב"כ ההגנה השתמש במיני בקשות כדי להאריך שלא לצורך את ההליך, מצאנו לנכון לא למצות את בחינת העניין בשלב זה, ולפרסם את הכרעת הדין. אולם יובהר, כי הדבר מעורר שאלות קשות, שייתכן שהמקום לברר אותן הוא במישור החורג בהרבה מסמכויות בית הדין, אצל רשויות אכיפת החוק.

בית הדין המשמעותי לסטודנטים, הטכניון

שופט סטודנט מ.ל

פרופ' מריוס אונגריש

פרופ' דניאל אורנשטיין

M. Ungarish

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Dan O.', on a light-colored rectangular background.

22 נובמבר 2022
י' סיון תשפ"ג

גזר הדין בעניינו של [] – ת.ז. []

1. בתאריך 11.9.2022 התכנס בית הדין המשמעותי לשמיעת הטענות לעונש בעניינו של הסטודנט [], ת.ז. [] (להלן: "הסטודנט"). מטעם התביעה נכחו התובעת וב"כ עו"ד שחר הופמן. הסטודנט הודיע מראש, בכתב, כי הוא לא יגיע לדין, ומטעמו הגיעו עו"ד אראל גלבוש ואימו [].

רקע:

2. נגד הסטודנט הוגשה קובלנה (מתאריך 18.4.2021 ותיקון מתאריך 18.7.2021), בה יוחסו לו המעשים הבאים:

אירוע ראשון

הסטודנט ניגש לבחינות מקוונת בקורס אלגברה מ'1 104016, סמסטר חורף תשפ"א. בתאריך 10.2.2021 ניגש למועד א' ובתאריך 10.3.2021 ניגש למועד ב'. בבחינה במועד ב' הגיש הסטודנט פתרון בחינה בכתב יד שונה מכתב היד שהגיש במועד א' ומכתב היד המוכר שלו.

אירוע שני

הסטודנט ניגש לבחינות מקוונת בקורס חשבון דיפרנציאלי ואינטגרלי מ'1 104018, סמסטר חורף תשפ"א. בתאריך 5.2.2021 ניגש למועד א' ובתאריך 5.3.2021 ניגש למועד ב'. בבחינה במועד ב' הגיש הסטודנט פתרון בחינה בכתב יד שונה מכתב היד שהגיש במועד א' ומכתב היד המוכר שלו.

3. בגין כל אחד מהאירועים, הואשם הסטודנט בעבירות משמעת לפי סעיפים 4.1.1, 4.1.4, 4.1.5, 4.11 ו-4.13 לתקנון.

4. בתאריך 20.1.2022 התקיים הדין המשמעותי בנוכחות הצדדים ובאי כוחם, ובתאריך 6.7.2022 ניתנה הכרעת הדין. הסטודנט הורשע בהחלטה פה אחד, בגין כל אחד מהאירועים, בעבירות משמעת לפי סעיפים 4.1.1, 4.1.4, 4.1.5, ו-4.11 לתקנון. הוא זוכה מעבירה לפי סעיף 4.13 לתקנון.

5. כאמור, בתאריך 11.9.2022 נשמעו הטענות לעונש.

טיעוני הצדדים בתמצית:

התביעה:

6. התביעה ביקשה לגזור על הסטודנט עונשים כדלקמן: ציון אפס בשני הקורסים מושא הקובלנה, והרחקה לצמיתות מלימודים בטכניון.

7. לטענת התביעה, נוכח חומרת העבירות מבוקש עונש חמור שישקף את חומרת המעשים. הסטודנט למד את הקורסים מושא הקובלנה במסגרת לימודי חוץ, ועל סמך הציונים בהם התקבל לטכניון בתכנית "אפיק מעבר". מדובר במועמד שלא התקבל לטכניון בדרך המלך, אלא ניצל את האפשרות להתקבל במסגרת אפיק מעבר מקוצר. במסגרת אותה הקלה שהטכניון אפשר, הסטודנט רימה וזייף את הציון, ולכן כל קבלתו ללימודים היא בטלה מעיקרה.

8. מדובר בבחינה מקוונת, אשר הסטודנט ניצל את תנאיה. הוא רכש מראש את הפתרונות והגיש אותם כאילו הם שלו. זהו מעשה מתוכנן, אשר הסטודנט החליט לבצע אותו מבעוד מועד, ונערך לכך מראש בשתי בחינות שונות. הוא תיאר עם גורם/ים כלשהו/ם את הפעולה והגיש את הפתרונות שהכינו עבורו. למשל, הראנו בדיון ההוכחות שהפתרון שהוגש במועדי ב' כולל את שמו המלא ומצביע על כך ששלח מראש תעודת זהות לגורם אחר. זוהי לא סיטואציה של סטודנט שמגניב מבט לסטודנט שלימינו, וזוהי אף לא סיטואציה של סטודנט שמתפתה להיכנס למודל, או לפורום כלשהו ושואל שאלה. הוא החליט מלכתחילה שהוא עומד להעתיק, פנה למישהו, העביר לו מסמכים ותעודה מזהה והתכונן לביצוע העבירה.

9. ניתן לראות את השיטתיות בשתי בחינות שונות, אלמנט של תכנון וקשירת קשר שמוסיף חומרה מיוחדת, ומלמד שלא מדובר על כשל רגעי, אלא על ליקוי מוסרי וערכי עמוק, שמטיל צל כבד על התאמתו של הסטודנט ללימודים אקדמיים בכלל ובטכניון בפרט.

10. ב"כ התביעה ציטט מתוך החזון המעודכן של הטכניון לבוגריו, כדלקמן:

"...להיות מסוגלים לקבל החלטות ולנווט את הספינה מתוך הבנת המורכבות, היכולת לשקול ערכים מתנגשים, מתוך הבנת ההקשר החברתי-תרבותי-כלכלי הרחב, ומתוך יושרה פנימית, מקצוענות ותחושת מחויבות לקהילה ולחברה. הם צריכים להיות מסוגלים ליזום, ליצור, להוביל מהלכים, ולהוות סוכני שינוי במקום בו הם פועלים. מעבר לכך, אנו רואים בחינוך כזה חלק מהאחריות החברתית והמשימה הציבורית של הטכניון."

תקנון משמעת סטודנטים של הטכניון קובע:

"הלימודים בטכניון מבוססים על אמון בין המוסד לבין הלומדים בו. הסטודנטים מחויבים ליושרה אקדמית ולהתנהגות ההולמת את כבוד הטכניון, הסטודנטים, העובדים וחברי הסגל האקדמי."

נוהל הבחינות המקוונות שהועבר לסטודנטים ולסגל בטכניון, קובע אף הוא:

"בחינה מקוונת מושתתת על אמון בין הבוחן והנבחן ונדרשת בה (כמו גם בבחינות רגילות) הוגנות, יושרה ועמידה בטוהר הבחינה. ... מטרת הבחינה היא הערכת הלמידה ותוצריה והערכת הישגיו של הלומד והיא מושתתת על אמון בין הבוחן והנבחן."

אלה דברים, בכל הכבוד, טריוויאליים. הפגיעה באמון וחוסר היושרה במעשיו של הסטודנט לא גורמים רק לכך שזכה בציונים שלא מגיעים לו, ובכך למעשה התקבל ללימודים בטכניון, אלא חותרים תחת היסודות עליהם מושתת הטכניון וכל מוסד אקדמי אחר, וכן בשם ובמוניטין האקדמי של הטכניון, ושל כל תלמידיו ובוגריו.

11. מדובר במעשי מרמה בוטים, נרחבים ושיטתיים. הנאשם לא קיבל כל אחריות על מעשיו, ולא הביע חרטה. להיפך, הוא ניסה להתל בתלמידי הדין והדברים מפורטים בהכרעת הדין. הוא הציג גרסאות סותרות לעניין הטיפול התרופתי וניסה לתלות את הבדלי הכתב בטיפול התרופתי; מסר הסברים שאינם עולים עם ההיגיון הפשוט לגבי שעות הסריקה באפליקציה ובסרטי הבחינה; הציג חו"ד גרפולוגית רצופת שגיאות מהותיות, ועדות הגרפולוגית מטעמו גילתה זאת.

12. לעניין רף הענישה, התביעה טענה כי העונש המבוקש תואם לרף הענישה של בית דין זה, ושל בתי דין מקבילים במוסדות מקבילים. ב"כ התביעה פירט דוגמאות: סטודנטית מהנדסה אזרחית, קיבלה פתרון מגורם

שלישי, הורחקה לשנה וחצי. שם דובר על העתקה של חלק מבחינה. סטודנט מהנדסה אזרחית, נמצא אשם בארבע בחינות שונות. בוטלו כל הקורסים שלמד החל מאותו סמסטר והורחק לצמיתות. סטודנט להנדסת חשמל, נמצא אשם בשלוש בחינות (היה לו גם עבר משמעתי), הורחק לצמיתות, ובטלו לו תשעה קורסים. סטודנט להנדסת חשמל, נמצא אשם בבחינה אחת, הורחק לשנה וחצי, והרחקה על תנאי לחמש שנים. כמו כן, פירט הסדרי טיעון: סטודנט מלימודי חוץ, הגיש פתרון בכתבי יד שונים, בשני קורסים שונים, הורחק לשלוש וחצי שנים. סטודנט מלימודי חוץ הגיש פתרון בכתב יד שונה בבחינה מקוונת, הורחק לשנה וחצי. סטודנט מהנדסת חשמל ומחשבים, הורשע בגין שימוש אסור באמצעים דיגיטליים בשני מבחנים, הורחק לשלוש שנים. בנוסף פירט דוגמאות מאוניברסיטת ת"א ומהאוניברסיטה העברית.

13. כל הדוגמאות מצביעות על כך שרף הענישה המקובל, בכל אחת מהעבירות, הוא חמור. בגין עבירה של סחר בבחינות בית הדין בטכניון קבע הרחקה לשנה וחצי. בגין העתקה נרחבת של שני מבחנים ומעלה העונש הוא שלוש שנים ויותר, וגם הרחקה לצמיתות. גם הסדרי טיעון במקרים של מספר אירועים היו שלוש שנים ומעלה, כאשר מובן שכאשר מדובר בהסדר טיעון, מדובר באדם שהודה ולקח אחריות, שזוהי נסיבה מקלה. 14. לסיכום, לטענת התביעה ברור שבמקרה הנדון הרף התחתון של הענישה הוא הרחקה של 4-5 שנים. אלא שההתנהלות הכוללת, ועצם הקבלה לטכניון על בסיס אותם מבחנים, מצדיקים במקרה הזה החמרה, ועל כן העונש המבוקש הוא לא ברף התחתון, אלא הרחקה לצמיתות.

15. לשאלת בית הדין האם לדעת התביעה יש לראות בלקות הלמידה נסיבה מקלה, השיבה התביעה שלא. לעמדתה, אין קשר בין לקות למידה לבין יושרה. לטעון שלקות למידה משפיע על יושרה של סטודנט זה בלתי סביר. האחוזים באוכלוסייה היום של בעלי לקויות למידה, הם גדולים ויש התאמות רלוונטיות. לקות למידה היא לא רישיון לרף נמוך יותר של יושרה. טענה כזו עושה עוול לבעלי אותן לקויות. לקות הלמידה אינה צריכה לעמוד לזכותו של הסטודנט. העובדה שהוא ניסה לעשות בזה שימוש, ולעשות מניפולציה כדי להתחמק מאחריות – זה צריך לעמוד לחובתו. בנוסף, לא מדובר על עבירה של לחץ בבחינה, אלא על משהו שתוכנן מראש.

16. לשאלת בית הדין, התביעה הבהירה כי מדובר על מסלול שהיה פתוח לכל מי שרצה ללמוד בטכניון. מסלול של אפיק מעבר מקוצר מאפשר למועמדים שלא עומדים ברף המינימלי להתקבל לטכניון, להתקבל על סמך לימודים של סמסטר, דרך לימודי חוץ. קרי, סטודנט שילמד בסמסטר אחד את כל הסמסטר הראשון המלא שסטודנט בטכניון לומד, ויקבל ממוצע מסוים ומינימום ציון בכל מקצוע (משתנה מפקולטה לפקולטה) – אם הוא הצליח לעמוד באתגר הזה (ויש לו תעודת בגרות, שזוהי דרישה של המל"ג) – אזי הוא התקבל לטכניון. 17. במענה לשאלת בית הדין ענה ב"כ התביעה, שאם היה עונש בתקנון של ביטול הקבלה והרחקת הסטודנט לחמש שנים, אז יכול להיות שזה היה עונש יותר מתאים.

ההגנה:

18. אימו של הסטודנט העידה ואמרה כדלקמן: " [] חזר לארץ מעבודה במשרד הביטחון. הוא ניהל [] . הוא חזר לארץ מיד בתחילת הקורונה, כשהמצב [] התחיל להחמיר. אי אפשר היה לעשות פסיכומטרי ולכן הוא נכנס במסלול הזה [אפיק מעבר]. הוא לא נכנס בצורה לא תקינה, או ניסיונות כפי שניסו להציג. [] הוא ילד שהתמודד עם לקויות מאד קשות מגיל גן. התמודד מדהים, הגיע מאד רחוק. משרד הביטחון מוכן

לקבל אותו בכל שניה, למשרות בכל רמה. עניין הלקוינות לא כובד כראוי בטכניון. הדבר העיקרי שהוא ביקש, ולא קיבל, זה לכתוב על מסך ולא על דפים, כדי שהמסך יהפוך את זה לכתב מודפס, כדי שלא יהיה "אישיוז" עם הכתבים שלו. אני לא יכולה לקרוא מה הוא כותב, אחרי 26 שנה. הוא לא יכול לקרוא מה הוא כותב פעמים רבות. כל שעה זה נראה אחרת. הכתיבה שלו היא דבר לא רלוונטי. הוא קיבל מכיתה ו' מחשב בבית הספר, כשהוא היה היחיד בחיפה, אולי בארץ. כל בחינות הבגרות שלו נעשו בהכתבה, הוא לא כתב מילה אחת, בדיוק בגלל הסוגייה הזו. אתם יכולים להחליט מה שאתם רוצים. אני יודעת שהילד הזה הוא ילד מדהים, שכל אמא הייתה רוצה ילד מוכשר, חכם, רגיש, אין מילים. ילד שבגיל שמונה עשה לי רשימה קניות, ושלא אותי ל-KSP ובנה לי מחשב בבית. אני חושבת שזה ילד נדיר. אבל בית המשפט החליט עוד לפני שהוא פגש את המקרה, מה שנקרא. לא שמע, לא ראה, לא האזין לקלטות. פשוט שם את החותמת לפני כל דבר. זה זכותכם, זה הכוח שלכם, אין לנו מה לומר בנוסף".

19. ב"כ הסטודנט אמר, כי מעבר לדברי העדה, אין בדעתם להתמקח על העונש. אימו של הסטודנט ציינה כי הוא כבר שנה וחצי בבית.

20. ב"כ הסטודנט הוסיף: "יש לנו חילוקי דעות עם האמור בהכרעת הדין, ונשקול את דרכנו אחרי שיתקבל גזר הדין, האם לערער. דרכה של התביעה להחמיר באופן חריג מעל ומעבר לכל נורמה, עם כל הכבוד לתקדימים שהביאה. עוצמת ההחרגה בדרישת הענישה שלה היא קיצונית, עד בלתי סבירה. התביעה חרגה ממתחם הסבירות באופן קיצוני, ופסקי הדין שהביאה מוכיחים זאת". וכן: "ברגע שביטלו לו את הקורסים ההרשמה בוטלה ולכן אין שאלה של ענישה, אלא ההרשמה בוטלה. הבקשה להרחקה לצמיתות היא בלתי סבירה באופן קיצוני, גם על סמך הפסיקות שהוצגו. לא מן הראוי להרחיק לצמיתות את הסטודנט".

גזר דין

21. השיקולים המנחים לקביעת גזר הדין קבועים בסעיף 11.11 לתקנון.
22. מדובר בשני מעשי הונאה נפרדים, בשני קורסים שונים. בכל אחד מהמקרים הסטודנט תכנן מראש את ביצוע ההונאה וקשר קשר לביצועה, במטרה להשיג ציונים במרמה. ציונים שאינם משקפים את ידיעותיו ואינם מגיעים לו. התנהלותו של הסטודנט פוגעת בלב ההווה האקדמית ובעקרונות הבסיסיים ביותר של הטכניון – חתירה לאמת ויושרה.
23. הסטודנט התקבל ללימודים בטכניון, לפקולטה להנדסת מכונות. הציונים שהושגו במרמה בשני הקורסים מושא הקבלה היו קריטריון נדרש לקבלתו (הציונים שקיבל במועדי א' היו הרבה מתחת לסף הקבלה). הטכניון קיבל את הסטודנט ללימודים בתום לב, מבלי לדעת על מעשי ההונאה. מכתב הקבלה נשלח לסטודנט בתאריך 5.4.2021, והקבלנה הוגשה בתאריך 18.4.2021. היות שהציונים הנדרשים בקורסים הושגו במרמה, קבלת הסטודנט לטכניון בטלה מעיקרה. אי לכך, לעמדתנו ראוי לבטל גם את הקורסים שנלמדו לאחר קבלתו, שהתאפשרה, כאמור, במרמה.
24. בית הדין רואה בשני האירועים דפוס של התנהגות חסרת יושר ונטולת עכבות מצד הסטודנט. מדובר בסטודנט להנדסה, אשר העסקתו בעתיד עלולה הייתה להתבצע על סמך התהדרות בגיליון ציונים ובהישגים לא לו, עם הכרה של מוסד ותיק ובעל מוניטין כמו הטכניון. בכך היו עלולים להיפגע שרשרת ארוכה של גורמים – מעסיק, צרכנים פוטנציאליים, ושמו הטוב של הטכניון. מובן כי יש סכנה ממשית לציבור ממהנדסים שלא עמדו ביושרה

בדרישות הקבלה וההכשרה של המקצוע. הציבור והחוק מעניקים למהנדס גושפנקא לתכנן ולאשר בתים, גשרים, תחנות כוח, כלי טייס, מאגרי מים ודלק, קווי מתח ותקשורת וכו'. אוי לנו אם מהנדס האחראי לחייהם ולשלומם של אנשים, זכה בתעודה בדרך של מרמה כמו הסטודנט. ברור שהטכניון רואה את עצמו אחראי למנוע מקרים כאלה.

25. בנוסף, הונאה בבחינות פוגמת במרקם הלימודים בטכניון, בין סטודנט.ית לסטודנט.ית, ובין סטודנט.ית לחברי.ות הסגל.

26. בית הדין, על פי תקנון המשמעת, מחויב להגן מפני תרחישים שליליים כאלה, ולקבוע עונש ראוי לעבריינים.
27. בענייננו, סיכום פשוט של העונשים הנהוגים בעבירות שבוצעו, מביא לצורך בהרחקה בפועל של מינימום שלוש שנים. אלא שסיכום חשבונאי של העונשים במקרה דנן, אינו משקף את חומרת דפוס ההתנהגות חסר היושר של הסטודנט, את הניסיון הבוטה להתקבל לטכניון מבלי לעמוד בדרישות הקבלה, את אי לקיחת האחריות, אי הבעת החרטה, ואת התנהלותו הכוללת במהלך ההליך המשמעתי.

28. נוכח כל האמור לעיל, ולאחר ששקלנו את מכלול הדברים שהועלו בפנינו בדיון הטיעונים לעונש ע"י שני הצדדים, החלטנו ברוב דעות (פרופ' אורנשטיין ופרופ' אונגריש) להשית על הסטודנט את העונשים הבאים:

א. **ציון 0 בקורס אלגברה 1מ' 104016 ; ציון 0 בקורס חשבון דיפרנציאלי ואינטגרלי 1מ' 104018** (לפי סעיף 12.4 לתקנון).

ב. **ביטול קבלה ללימודים לתואר ראשון בטכניון במסלול להנדסת מכונות** (לפי סעיף 12.15 לתקנון).

ג. **ביטול כל הקורסים שהסטודנט למד בסמסטר אביב תשפ"א (2020/21)** (לפי סעיף 12.6 לתקנון).

ד. **הרחקה בפועל מלימודים בטכניון למשך ארבע שנים, החל מסמסטר חורף תשפ"ג** (לפי סעיף 12.7 לתקנון).

ה. **הרחקה על תנאי לחמש שנים מלימודים בטכניון, בתוקף עד לסיום הלימודים בטכניון, תופעל במקרה של הרשעה נוספת בעבירה לפי סעיף 4.1.1, 4.1.4, 4.1.5, או 4.11 לתקנון** (לפי סעיף 12.7 ו-12.16 לתקנון).

29. השופט מר מ.ל הסכים לעונשים המפורטים בסעיפים א-ג לעיל, אך סבר, בדעת מיעוט, כי יש להרחיק את הסטודנט מלימודים בטכניון לצמיתות: נוכח ההליך כולו, העדויות שניתנו בפנינו, הדפוס החוזר, התחכום של העבירות בהן הורשע הסטודנט, ובנוסף חוסר קבלת האחריות שלו, השופט משוכנע ללא ספק כי מקומו של הנאשם אינו בין כותלי הטכניון כלל.

שופט סטודנט מ.ל.

פרופ' מריוס אונגריש

פרופ' דניאל אורנשטיין